

1^e instantie Programmabegroting 2025 – 2028

De programmabegroting ligt in het verlengde van de Kadernota waar de kaders in vastgesteld zijn. Dit is de verdere uitwerking ervan.

Hierin staan ook een aantal nieuwe zaken die opgepakt worden, zoals de Regio Deal Midden-Limburg deze is in 2024 definitief vastgesteld en kan in 2025 met uitvoering beginnen.

Op 22 augustus hebben de ministeries en publieke partners het Convenant goedgekeurd. Roerdalen wil in 2025 meedoen aan 3 grote projecten, hiervoor is een bedrag van € 860.000 gereserveerd. Zowel de projecten als ook het daadwerkelijk benodigde geld is nog niet vastgelegd. Hier zouden we graag op korte termijn meer over willen weten.

Programma 1: Krachtige dorpen

Het programma omvat de basisvoorzieningen zoals de school, de vereniging, het dorpshuis en het sociaal team.

We willen dat iedereen betaalbaar kan wonen en voldoende inkomen heeft. Ook toegang tot betaalbare zorg en een veilige woonomgeving horen hierbij.

Er komt een herijking van het accommodatiebeleid vanuit de nota maatschappelijk vastgoed.

Hier hadden we vorig jaar al vragen over gesteld. Wat hebben onze accommodaties (dorpshuizen, voetbalparken, tennisvelden, jeugdhuisen, buitenbaden, aanleg Schepersheuvel) tot nu toe gekost? In grove lijnen is hier antwoord op gegeven, want de exacte bedragen per locatie zijn moeilijk vast te stellen en we moeten er rekening mee houden dat er personeelsgebrek is. Maar we wachten verder af wat de uitslag gaat worden.

Wat voor Democraten Roerdalen ook belangrijk is om te weten of alle afspraken afgerond en gerealiseerd zijn, of moeten er nog zaken afgehandeld worden? Als dat zo is, welke zijn dat dan?

In 2024 heeft een onttrekking aan de reserve accommodatiebeleid plaatsgevonden van € 24.000 i.v.m. de verlenging van de pilot buitenbaden. Deze onttrekking vindt in 2025 niet plaats.

In overleg met de opgerichte stichtingen worden conclusies getrokken ten aanzien van exploitatie en beheer door genoemde stichtingen.

De evaluatie van de pilots is met de beide stichtingen gestart. We hopen dat hier een positief resultaat uit komt. Kunt u ons over de resultaten op de hoogte houden?

Wij realiseren ons dat er veel vrijwilligers bij de buitenbaden betrokken zijn en die vrijwilligers moeten we koesteren, dus die mensen willen we graag zekerheid geven.

Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

In 2025 zal de “de Springplank” worden gerealiseerd, ook het Kind-centrum (KC) Posterholt komt dan aan bod, ook de aanpak van de basisschool in Montfort wordt genoemd. Voor deze laatste komt er een haalbaarheidsonderzoek.

Programma 2: Participatie, ondersteuning en zorg

Programma's 1 en 2 zijn nauw met elkaar verbonden en versterken elkaar, programma 2 gaat over individuele ondersteuning.

Het is voor onze inwoners belangrijk, dat iedereen

- voldoende mogelijkheden en kansen krijgt om mee te doen;
- een plek heeft waar het prettig wonen is, voor jong én oud;
- de beschikking heeft over laagdrempelige en toegankelijke hulp, die dichtbij beschikbaar is.

Dit zijn drie mooie wensen, maar we realiseren ons dat het nog een hele klus is om deze wensen in werkelijkheid om te zetten. *Hoe gaan we deze wensen aanpakken?*

Wat nieuw is, is dat gewerkt wordt aan de vergroting van de bewustwording rondom bestaans(on)zekerheid

Resultaat zal zijn dat inwoners meer kennis krijgen over bestaanszekerheid, begrip voor elkaar en voor de gemeente en elkaar beter weten te vinden.

Er hebben inmiddels twee bijeenkomsten hierover plaatsgevonden en er waren zeer open gesprekken over huisvesting, financiën, zorg en zorgen over de toekomst. Wat duidelijk naar voren kwam is dat mensen één loket willen waar ze terecht kunnen voor al hun zaken. Daar zal flink aan gewerkt moeten worden, want dat loket moet ook volledig op de hoogte zijn van de mogelijkheden en onmogelijkheden. Hier ligt nog een flinke klus voor het sociaal domein.

Uitvoering geven aan de resultaten van het onderzoek naar de mogelijkheden van een lokaal Mensontwikkelbedrijf (MOB)

Het eigenaarschap van Westrom wordt per 1 januari 2025 anders ingericht, met als gevolg dat de oude doelgroep (Wet Sociale Werkvoorziening) wordt begeleid binnen het MOB in Roermond

Voor de andere doelgroepen binnen de Participatiewet bekijken we de mogelijkheden van het opzetten van een lokaal MOB in Roerdalen.

Ook dit is nieuw. Hiervoor hebben we een werkbezoek aan het Mensontwikkelbedrijf Leudal gebracht om ons te laten informeren over de gang van zaken en wat er allemaal bij komt kijken. We waren zeer onder de indruk van de manier waarop het was opgezet en ook van de resultaten die behaald werden. Er is een grote jaarlijkse uitstroom en mensen konden succesvol bij bedrijven geplaatst worden.

Herontwerp arbeidsmarktregio (AMR)

Het Rijk verwacht dat we per 1 januari 2026 een regionaal werkcentrum hebben. In 2025 starten we met het regionaal werkcentrum. Op 1 januari 2026 moet het regionaal werkcentrum er volledig staan en bieden we toegankelijke, integrale en ontschotter dienstverlening voor iedereen die dat nodig heeft.

Allemaal te mooi om waar te zijn, we hopen echter wel dat het Rijk er ook de nodige financiële ondersteuning bij kan geven. Kan portefeuillehouder hier iets meer over vertellen?

Programma 3: Veilige dorpen

Dit programma gaat over leefbaarheid en veiligheid. Voor Democraten Roerdalen staan deze onderwerpen hoog aan de lat.

Zo breiden we bijvoorbeeld de doelgroep van de Risk Factory uit naar het voortgezet onderwijs voor de periode 2024-2027. Daarnaast richten we ons op het informeren van onze inwoners over de risico's van cybercriminaliteit en signalen van ondermijning.

Met de uitbreiding naar het voortgezet onderwijs zijn we heel tevreden. Zo worden de kinderen van de middelbare scholen bewust gemaakt over de veiligheid in huis maar ook buitens huis (denk bijv. aan voorlichting over drugs). In principe is dit inzetten op preventie en bewustwording.

Inzetten ACT!

Bij de aanpak van ondermijning schakelen we het regionaal ACT! interventieteam in, andere overheidspartners kunnen ook worden ingeschakeld. Denk aan politie, douane, arbeidsinspectie, belastingdienst en FIOD. Tijdens controles wordt breder gekeken dan alleen naar drugscriminaliteit, prostitutie en witwassen. Er wordt ook gekeken naar zaken als illegale bewoning, vergunningen, uitkeringsfraude, arbeidsuitbuiting, brandveiligheid en milieudelicten.

Door de inzet van het ACT! Team kan er breder gekeken worden en zal er zeker meer pakkans zijn.

Inzet XLGroup

Ook in Roerdalen hebben we te maken met jongeren die betrokken zijn bij strafbare feiten. Zonder juiste begeleiding kan het zijn dat jongeren verder dreigen te ontsporen en andere jongeren hierin meenemen. Deze jongeren zijn kwetsbaar en beïnvloedbaar. Zij kunnen zich ontwikkelen tot criminele jeugdgroepen. XLGroup is gespecialiseerd in de aanpak van deze complexe problematiek en zorgt voor een integrale aanpak waarin nauw wordt samengewerkt met zorg en veiligheidspartners in de keten.

Zo kunnen we beter in beeld krijgen om welke (groepen) jongeren het gaat en kan het probleem ook echt aangepakt worden. Ook zullen met name de ouders van deze kinderen er meer betrokken bij moeten worden, zodat ze beter op de hoogte zijn wat de kinderen doen. *Kan portefeuillehouder ons hier iets meer over vertellen? Wat zijn de consequenties voor de ouders en de kinderen?*

Programma 4: Economie, Natuur, Toerisme, Cultuur en Duurzaamheid

Het doel van dit programma is om nieuwe, duurzame mogelijkheden op het gebied van recreatie, toerisme, natuur, cultuur en wonen te creëren.

Hier krijgen we ook te maken met landelijke inmenging. Het Rijk trekt steeds meer de regie naar zich toe ('Nationale regie op de ruimtelijke ordening') en laat daarbij steeds meer taken door de gemeenten uitvoeren

Denk aan:

- Nationaalpark (De Meinweg) nieuwe Stijl;
- De ontwikkeling van een grote ondergrondse leidingenstrook door onze gemeente (Delta Rhine Corridor) is nog onzeker maar is een concreet voorbeeld. Deze leidingenstrook doorkruist waardevolle gebieden, zoals de Meinweg, het Roerdal en Munnichsbos. Het realiseren van de corridor heeft grote impact op onze gemeente;
- Een ander voorbeeld is het 'Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee' (VAWOZ). Daarvoor wordt in onze gemeente een leidingstrook voorzien. Deze leidingstrook moet de voormalige Clauscentrale in Maasbracht verbinden met de Delta Rhine Corridor.

Dit laatste punt was enkele jaren geleden nog onbespreekbaar. Op 22 september 2022 werd een motie (2022-M14) ingediend door CDA, Democraten Roerdalen, PvdA/GL en Roerstreek Lokaal, met als onderwerp "Onderzoeklocaties en strategiebepaling windenergie".

“Roept het college op:

Navraag te doen bij het kabinet of deze gegevens kloppen en of er voor Roerdalen eventueel mogelijkheden zijn om hieraan deel te nemen. Als dat kan een kostenindicatie opvragen en vervolgens de uitkomst hiervan met de raad te delen.” De motie was aangenomen, maar vanuit de ambtelijke organisatie werd dit afgeraden.

Maar als hier nu wel mogelijkheden zijn, dan hoeven in Roerdalen geen windmolens geplaatst te worden, dan is dat een goede zaak.

Met betrekking tot het extensiveren van de landbouw in de agrarische sector, is meer landbouwgrond nodig voor de agrarische sector.

Strookt dit met (nog meer) uitbreiding van natuur en zonnevelden op landbouwgrond?

Ook hier kunnen we ons de vraag stellen, wat de consequenties zijn voor (agrarische) initiatieven bij de invoering van Nationaalpark (de Meinweg) nieuwe stijl?

Onze gemeente is niet alleen een toeristische maar ook een agrarische gemeente.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden

Er zijn rijksregels, zoals het vergunningsvrij bouwen, bij de gemeente neergelegd (de zogenaamde bruidsschat).

Hier wilden we graag meer uitleg om welke bouwwerken het gaat.

Het antwoord op deze vraag was:

“Bij vergunningsvrij bouwen hoeft er geen vergunning te worden aangevraagd of melding te worden gemaakt. Daardoor heeft de gemeente dus geen zicht of er bouwwerken vergunningsvrij zijn gebouwd. Dit is ook

conform de bedoeling van de wet en het vergunningsvrij bouwen; inwoners en ondernemers kunnen direct aan de slag.

Voor het vergunningsvrij bouwen zijn de regels die vanuit het rijk bij de gemeente zijn neergelegd, in de bruidsschat, één op één overgenomen, er zijn geen nadere regels opgesteld.”

Gezond ondernemersklimaat stimuleren

We gaan een beoordelingsmatrix opstellen waarmee we (deels) stoppende agrarische bedrijven faciliteren om nieuwe activiteiten te ontplooiën (VAB's).

Roerdalen is een gemeente waar ondernemers de ruimte krijgen om te ondernemen.

Hier liggen kansen voor ondernemers om in Voormalige Agrarische Bedrijven een of meerdere bedrijven te vestigen. Daarom moet het mogelijk zijn om in de gebouwen van VAB's meerdere kleinschalige bedrijven te vestigen. Dit is te realiseren door een of meerdere bestemmingen/functies buiten wonen toe te kennen zoals ook is opgenomen in het coalitieakkoord 2024-2026.

Bevorderen duurzame energie

- In 2030 besparen we 20% aardgas ten opzichte van 2021. Dit doel kan haalbaar zijn als alle nieuw te bouwen woningen aardgasvrij worden.
- Momenteel is er nog steeds sprake van netcongestie. Samen met Enexis start Roerdalen in 2025 met de uitvoering om de stroomnetten te verzwaren.

We vroegen ons af of we als gemeente hieraan mee moeten betalen.

Het antwoord dat we kregen was.

De kosten van de netverzwaring worden betaald vanuit de maandelijkse vaste lasten onder netwerk- en aansluitingskosten door de afnemers van Enexis. Dat wil zeggen de inwoners, bedrijven en andere instellingen en verenigingen. In die zin betalen we er als gemeente via onze aansluitingen aan mee. We betalen geen aparte projectkosten als gemeente.”

- We realiseren in 2025 ons eigen zonnepark: zonnestation Montfort (mits rendabel).

- *We vroegen naar de business case en die krijgen we in het voorjaar van 2025, aangezien we dan pas weten hoeveel SDE++ subsidie ons is toegekend en waar we onze business case op moeten baseren.
We zijn benieuwd naar de resultaten.*

Programma 5: Woonomgeving

Opzetten Actieplan versnellen woningbouw

In 2024 is er voorkeursrecht gevestigd op een groot aantal percelen en gebieden in onze gemeente. Om de woningbouwontwikkelingen te versnellen wordt een actieplan opgesteld. Maar we hopen wel dat de percelen waar achteraf geen gebruik gemaakt wordt van het voorkeursrecht, dat daar dan ook zo snel mogelijk dit recht vanaf gaat.

Democraten Roerdalen hebben als antwoord op bovenstaande vraag gekregen:

“Programma 5, actie 2 gaan we in 2025 de Omgevingsvisie actualiseren. Beoogd is om in de eerste helft van 2026 de gewijzigde Omgevingsvisie ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Op dat moment volgt er ook een nieuw (opvolgend) besluit over het voorkeursrecht. Op gebieden die niet gebruikt gaan worden voor woningbouw of als concrete afspraken gemaakt zijn met private partijen kan het voorkeursrecht dan komen te vervallen.”

Het is duidelijk dat we een woningtekort hebben op allerlei vlakken en we stemmen in dat er zoveel mogelijk vaart achter gezet wordt.

Concreet wordt in 2025 in ieder geval gewerkt aan de volgende projecten:

Project 1: Wienkeskoel fase 3 Melick

Project 2: Afronding wijk Holsterveld in Vlodrop

Project 3: Centrumplan Herkenbosch

Bouwen naar behoefte, waarbij de vraag de behoefte is?

Wonen voor iedereen. Denk ook aan de sociale huurwoningen, zoals de 10 nog niet gebouwde sociale huurwoningen aan de Bosweg in Montfort. *Het is inmiddels 5 jaar geleden dat de oude woningen zijn gesloopt, wanneer wordt er daadwerkelijk gebouwd aan de Bosweg?*

Programma 6: Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen

Toekomstbestendig groen op het gewenste niveau, met aandacht voor de mensen die dit werk doen.

Ontwikkelen Outdoor Campus Roerdalen en borgen groenonderhoud.

Naast mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die worden doorverwezen door onze Sociale Dienst, is er in dit project ook de samenwerking gezocht met bijvoorbeeld het Praktijk- en Speciaal onderwijs in Roermond, het UWV en het Werkgevers Servicepunt (WSP).

De instroom in de Campus loopt achter en daardoor is onderhoud aan een aannemer uitbesteed, wat het onderhoud duurder maakt.

Mogelijk biedt een toekomstig nieuw Mens Ontwikkel Bedrijf ook nieuwe kansen voor de Outdoor Campus omdat ze een duidelijke relatie met elkaar hebben. *Ziet portefeuillehouder hierin ook mogelijkheden?*

Reguliere werkzaamheden

Behandelen meldingen en klachten op het gebied van wegen, water, openbare verlichting, verkeer en groen. We ontvangen jaarlijks ongeveer 3500 meldingen.

Wij vroegen ons af of uit deze meldingen een trend was af te lezen?

Dit was echter niet zo en het antwoord dat we kregen was.

“De meeste meldingen die we krijgen gaan over zwerfvuil, daarna over openbare verlichting, wegen en trottoirs en groen. De laatste jaren zijn er tevens veel meldingen over kabels- en leidingen en glasvezel. Er is echter sprake van grote diversiteit in alle meldingen.”

Relatie met paragraaf kapitaalgoederen

We willen duidelijkheid scheppen in de grote integrale projecten voor de komende jaren. De prioritering wordt in grote mate bepaald vanuit groot onderhoud aan wegen en rioleringen. Door dit zoveel mogelijk te combineren beperken en voorkomen we kapitaalvernietiging.

2025

- Start van de realisatie van reconstructie Dorpsstraat /Groenstraat in Melick.
- Groot onderhoud aan de Akerstraat te Posterholt inclusief wateroverlast.
- Voorbereiding en realisatie van de wijk Reewoude.
- Aanleg van een groene berging en start van de herinrichting Sportlaan en omgeving te Montfort.
- Voorbereiding van de reconstructie Reutje St. Odiliënberg.
- Groot asfaltonderhoud aan de Stationsweg te Montfort (binnen bebouwde kom).
- Inrichting van de Angsterweg te Vlodrop, inclusief de omgeving van MFA en Vekoma.
- Afronding van aanleg van infrastructuur rondom tijdelijke huisvestingslocaties.
- Woonrijp maken van de woningbouwlocatie Bosweg in Montfort.

Wat wordt verstaan onder woonrijp maken?

Is bouwrijp maken hetzelfde als woonrijp maken?

Als dit niet zo is, mogen we dan concluderen dat de woningen aan de Bosweg in Montfort uiterlijk eind 2025 opgeleverd zijn?

Dat betekent ook dat er al 5 jaar ter plekke geen sociale woningen zijn gerealiseerd, daar waar eerder sociale woningen stonden, hoe is dit mogelijk? Is Wonen Zuid niet van plan om op korte termijn aan de Bosweg in Montfort woningen te bouwen?

Zo niet dan stellen wij voor dat de verworven grond terug wordt geleverd aan de gemeente, en wel voor de prijs die Wonen Zuid betaald heeft aan de gemeente?

- Onderzoek en groot onderhoud aan de Schaapsweg te St. Odiliënberg.
- Woonrijp maken van de woningbouwontwikkeling centrumplan Herkenbosch.
- Onderzoek naar de vijver in Sint Odiliënberg.

Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen

Saldo van baten en lasten is voor 2025 op circa € 7.103.000 geraamd en wij vragen ons af of alles hiervoor gerealiseerd kan worden? Of beschikt u nog over andere financiële mogelijkheden?

Programma 7: Bestuur, organisatie en dienstverlening

Roerdalen wil een communicatieve organisatie zijn, met toegankelijke dienstverlening waardoor inwoners zich gehoord, geholpen en betrokken voelen.

Dit is een nobel streven en er wordt ook hard aan gewerkt om zover te komen. Open, transparant en toegankelijk voor iedereen. Maar nog niet iedereen weet de weg te bewandelen naar het juiste loket en ook dat is dan nog een verbeterpunt voor de dienstverlening aan onze inwoners.

Ook al is niet iedereen tevreden over het al dan niet terugbellen door de gemeente. Er wordt bij stilgestaan en pogingen gedaan om ook dat te verbeteren.

- We willen lokaal een groter aanbod van hulp en ondersteuning in de basisondersteuning waarvoor geen indicatie nodig is. Dit is een goede verbetering voor de mensen en zal hun zeker tevreden stellen.

De samenleving verandert voortdurend en de maatschappelijke opgaves worden steeds complexer. Dit vraagt het nodige van onze medewerkers want ook zij moeten telkens weer aan de nieuwe opgaves werken. Niet alle veranderingen kunnen in een keer.

Programma 8: Algemene middelen

In 2023 werden we geconfronteerd met (grote) financiële tekorten voor de komende jaren. Die waren aanleiding voor het proces Roerdalen in Balans 2.0. Na afronding van dit proces waren er nog diverse financiële ontwikkelingen, die zonder ingrijpen weer zouden leiden tot een flink tekort. In de kadernota is er gewerkt om deze tekorten zoveel mogelijk te reduceren. Deze programmabegroting is hier de uitwerking van.

Eén van de weinige middelen die de gemeente tot haar beschikking heeft om haar inkomsten te verhogen zijn de algemene belastingen.

Zo is de toeristenbelasting verhoogt en de OZB, daarentegen is de hondenbelasting afgeschaft.

Dan blijven we toch onze zorgen uitspreken over de Jeugdzorg. Dit is de grootste kostenpost op onze balans. In 2015 hevelde het Rijk de Jeugdzorg over naar de gemeenten en de marktwerking zou voor kostenbesparingen zorgen. Niets is echter minder waar. Als gemeente moeten we hier zeer kritisch naar blijven kijken en blijven zoeken naar mogelijkheden om de kosten te beperken.

Al met al blijven we ook in 2025 in de zwarte cijfers staan. Dit houdt echter niet in dat we geld genoeg hebben om royaal uit te geven, we zullen voorzichtig moeten spenderen want de prijzen zijn onvoorspelbaar.